

Фоменко М. О.,*помічник заступника голови Донецького апеляційного суду,
аспірантка кафедри права та публічного адміністрування
Маріупольського державного університету*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ТА СУДОВИМИ ОРГАНАМИ

Анотація. Висвітлено актуальні теоретичні та організаційні питання нормативно-правового регулювання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами під час здійснення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні. Розглянуто проблеми питання, пов'язані з колізіями у вітчизняному законодавстві стосовно повноважень слідчих, особливостями взаємодії останніх зі співробітниками оперативних підрозділів, обґрунтовано значущість взаємодії слідчих з іншими суб'єктами кримінального провадження. Проаналізовано та узагальнено наявні наукові підходи до розуміння сутності загального поняття взаємодії та взаємодії слідчих органів зокрема.

Встановлено необхідність належної організації взаємодії слідчого з оперативними підрозділами у кримінальному провадженні, потребує розглянуто необхідність оновлення нормативно-правових основ регулювання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та судовими органами, що тягне за собою підвищення ефективності виконання завдань щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників такого провадження, швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду.

Досліджено нормативно-правове підґрунтя діяльності слідчих та оперативних підрозділів для організації взаємодії, визначено основні принципи їх взаємодії. Розглянуто зміст взаємодії, який виражається в безпосередній практичній допомозі як процесуального, так і організаційно-тактичного характеру.

Стаття присвячена сучасному стану нормативного регулювання взаємодії досудового розслідування з оперативними підрозділами, що характеризується динамічним оновленням кримінального процесуального законодавства та інтеграцією українського законодавства у європейське. Висвітлено проблемні питання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, а також розмежування повноважень слідчого та оперативних підрозділів.

Проаналізовано поняття «взаємодія» в контексті сучасного розвитку науки та її розмежування з іншими подібними поняттями.

Розглянуто та досліджено законодавчі прогалини однієї із форм взаємодії слідчого та оперативних підрозділів, а саме «виконання доручень слідчого». Зазначено про проблемні питання стосовно строків виконання таких доручень, через відсутність конкретизації в законодавстві.

Висвітлено процесуальні форми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та слідчими судьями. Означено думку деяких науковців про відсутність повної процесуальної самостійності як слідчого у взаємодії з проку-

рором, так і оперативних підрозділів у взаємодії зі слідчим через їх законодавчо закріплені положення як процесуальних керівників.

Зазначено про таку форму процесуального контролю за діяльністю слідчого як контроль слідчого судді (судовий контроль).

Ключові слова: нормативно-правове регулювання, взаємодія, кримінальне провадження, органи досудового розслідування, оперативні підрозділи, слідчий.

Вступ. Одним із пріоритетних завдань кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав і свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жодний невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура (ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) [1].

Слід звернути увагу, що вагоме місце у реалізації означених завдань кримінального провадження належить слідчому, який у межах своєї компетенції, передбаченої КПК України, уповноважений провадити досудове розслідування кримінальних правопорушень (п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України).

Питання про сутність взаємодії слідчого у кримінальному провадженні були предметом дослідження К.В. Антонова, Н. В. Багрій, В.Д. Берназ, Р.С. Белкіна, Б.А. Вікторова, А.Ф. Волобуєва, І.Ф. Герасимова, І.М. Гуткіна, В.П. Данєвський, О.Ф. Долженкова, В.П. Дробота, О.О. Дульського, В.С. Зеленецького, А.В. Іщенко, Н.С. Карпова, В.П. Корж, А.Г. Лекаря, Є.Д. Лук'янчикова, Г.А. Матусовського, Д.Й. Никифорчука, І.В. Озерського, М.А. Погорецького, О.М. Порубова, Б.В. Романюк, В.П. Сапальова, М.В. Салтєвського, М.О. Селіванова, І.В. Сервецького, І.М. Сорокотягіна, В.П. Хомколова, М.Є. Шумило та багатьох інших науковців.

При цьому, незважаючи на те, що в теорії кримінального процесу проблема взаємодії слідчого у кримінальному провадженні привертала увагу багатьох науковців, практична реалізація цілого ряду пов'язаних з нею питань так і не була вирішена в повній мірі.

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування соціальної та економічної сфери життя країни важливе

значення становить внутрішня стабільність та законність. Однією зі складових стабільності є чітка та законодавчо закріплена взаємодія правоохоронних органів, зокрема органів досудового слідства з оперативними підрозділами. При цьому предметом особливої уваги є питання модернізації нормативно-правового регулювання взаємодії органів досудового слідства з оперативними підрозділами та судовими органами.

Не дивлячись на велику кількість наукових поглядів на поставлені питання, законодавець не встановлює чітку регламентацію повноважень суб'єктів кримінального провадження в нормативно-правовому сенсі, особливо на стадії досудового розслідування між слідчим, оперативними підрозділами та судом.

Метою статті є встановлення нормативно-правових основ регулювання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та судовими органами з'ясування сутності процесуальної взаємодії слідчого із оперативними підрозділами, визначення існуючих прогалин у правовому регулюванні та пріоритетні напрями його удосконалення.

Результати дослідження. На сьогодні за надзвичайно великих обсягів кримінальних правопорушень неупереджене і кваліфіковане їх розслідування потребує щоденної взаємодії слідчого та оперативних працівників при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень [2, с. 114].

Головною правовою колізією є те, що Кримінальний процесуальний кодекс не надає визначення, що таке «взаємодія». Необхідно звернутися до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», згідно п. 5 ст. 7 якого термін «взаємодія» визначений як обов'язок підрозділів, які проводять оперативно-розшукову діяльність, здійснювати взаємодію між собою та іншими правоохоронними органами, зокрема відповідними органами іноземних держав та міжнародних антитерористичних організацій, з метою швидкого і повного попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень. Як свідчить аналіз практичної діяльності, особливе місце в процесі взаємодії відводиться його формам [3, с. 26].

Основні форми взаємодії оперативних підрозділів і слідчих під час проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД): а) процесуальні: передача протоколу прокуророві про проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст. 252 КПК України); доручення слідчого щодо проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст.ст. 40, 246 КПК України); надання допомоги слідчому при провадженні негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 40 КПК України); б) організаційні: обмін інформацією; координація; консультації; реалізація матеріалів ОРД; аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню злочину [4].

Взаємодію слідчого з іншими учасниками слідчо-оперативної групи Ю.І. Азаров розглядає як спільну діяльність слідчо-оперативних та експертно-криміналістичних підрозділів із розробки та здійснення заходів, пов'язаних з комплексним використанням процесуальних, оперативно-розшукових і техніко-криміналістичних засобів з метою успішного розкриття злочинів, встановлення винних і виявлення обставин, що сприяли їх вчиненню, а також вжиття заходів для їх усунення [5, с. 88]. А. Я. Хитра взаємодію слідчого з працівниками оперативних підрозділів у кримінальному провадженні визначає як засновану на законі та спільності завдань у кримінальному судочинстві погоджену колективну діяльність, яка передбачає

ефективне використання правових заходів і сил слідчих, зумовлену їх компетенцією та формами діяльності і спрямовану на розслідування злочинів та запобігання їм [6, с. 6].

Актуальною є думка В. Д. Пчолкіна, який вважає, що взаємодія – це спільність цілей і завдань, погоджених за часом, місцем і змістом, а також визначена законодавством діяльність компетентних суб'єктів із раціонального застосування наявних сил, засобів і методів із метою своєчасного виявлення, розкриття та розслідування злочинів [7, с. 99].

На думку Р.С. Белкіна взаємодія визначається як одна із форм організації розслідування злочину, що являє собою засноване на законі співробітництво слідчого з органами дізнання, спеціалістами, експертами. Це співробітництво погоджене за цілями, місцем та часом [8, с. 30-31].

В.В. Іванов під взаємодією оперативно-розшукових підрозділів органів внутрішніх справ зі слідчим розглядає організований згідно із чинним законодавством і відомчими нормативними актами процес ділового співробітництва (узгоджених або спільних заходів), спрямований на вирішення завдань кримінального судочинства і забезпечення безпеки учасників кримінального процесу (судочинства) [9, с. 17].

Другу групу науковців утворюють В.М. Атамажтов, В.Я. Мацюк, В.А. Некрасов, Л.В. Родинюк, які пропонують під взаємодією різних суб'єктів протидії злочинності розуміти погоджену діяльність процесуального, оперативно-розшукового, адміністративного та організаційно-управлінського характеру [10, с. 45, 132].

Якщо більш детально, то можна звернутись до вже згаданих ст.ст. 40, 41 та 281 та низки інших статей Кримінального процесуального кодексу України, в яких, так чи інакше, визначені загальні межі повноважень слідчого й оперативних підрозділів під час здійснення взаємодії у кримінальному провадженні. Згідно зазначених норм, безпосередня взаємодія здійснюється на підставі доручення слідчого оперативним підрозділам щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій і зорієнтована на розв'язання наступних завдань, зокрема на розслідування злочинів і розшук підозрюваних, місцезнаходження яких невідоме.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» підрозділи, які здійснюють оперативно – розшукову діяльність зобов'язані виконувати письмові доручення слідчого, вказівки прокурора та ухвали слідчого судді, суду і запити повноважних державних органів, установ та організацій про проведення оперативно-розшукових заходів [11]. Тобто виникає певна неузгодженість. Вона полягає в тому, що у чинному КПК України на протигагу Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», не передбачено можливість залучення слідчим оперативних підрозділів до взаємодії шляхом доручення їм проводити оперативно – розшукові заходи, хоча потреба в цій формі взаємодії слідчого і оперативних підрозділів практично існує.

Працівникам оперативного підрозділу надається право, згідно з дорученням слідчого, звертатися з клопотаннями до прокурорів і слідчих суддів щодо проведення НСРД та тимчасового доступу до речей і документів та їх вилучення (виймки). При цьому вони обмежуються у праві звертатись до слідчого судді, прокурора, що надалі має забезпечити економію часу слідчого, який на сьогодні витрачається на технічну роботу з підготовки клопотань щодо проведення негласних

слідчих (розшукових) дій, їх погодження процесуальними прокурорами та отримання ухвали в Апеляційних судах, що вимагає безпосередньої присутності слідчих, у тому числі їх прибуття в адміністративні центри Автономії та областей звіддалених районів.

Під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. Втручання у процесуальну діяльність співробітника оперативного підрозділу, що здійснюється у межах доручення, осіб, які не мають на те законних повноважень, забороняється. Співробітники оперативних підрозділів (крім підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України) не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власного ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора, за винятком випадків, коли таке звернення здійснюється за дорученням слідчого.

Співробітник оперативного підрозділу може звернутися до слідчого, прокурора з клопотанням про проведення слідчих (розшукових) або негласних слідчих (розшукових) дій з метою встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Наступною групою джерел правових підстав для взаємодії слідчого з відповідними суб'єктами у кримінальному провадженні виправдано вважати, крім вже згаданого Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», також Закони України: «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про прокуратуру», «Про державну таємницю», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про охоронну діяльність», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» тощо. Здебільшого, ці законодавчі акти визначають правовий статус окремих суб'єктів взаємодії, їх права та обов'язки тощо.

У ст. 5 Закону України «Про Національну поліцію» зазначено, що поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Згідно ж п. 4 ч. 2 ст. 25 поліція здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України тощо [12].

У ст. 16 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. визначено основні положення щодо взаємодії органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України у питаннях боротьби з організованою злочинністю [13].

У Законі України «Про охоронну діяльність» є Розділ V «Взаємодія суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю», в якому закріплено, що суб'єкти охоронної діяльності (це – суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, створений та зареєстрований на території України, що здійснює охоронну діяльність на підставі отриманої у встановленому порядку ліцензії) та правоохоронні органи можуть спільно організувати взаємодію і надавати взаємодопомогу у діяльності, що спрямована на попередження, припинення і розкриття кримінальних правопорушень та забезпечення охорони громадського порядку [14].

У ст. 3 «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» зазначено, що громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються і діють у взаємодії з правоохоронними органами, Державною прикордонною службою України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, додержуючись принципів гуманізму, законності, гласності, добровільності, додержання прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, рівноправності членів цих формувань [15].

Підзаконні нормативно правові акти переважно конкретизують як саме має відбуватись взаємодія між слідчим та іншими її суб'єктами, досить часто визначаючи конкретні алгоритми дій у цій сфері.

Отже як бачимо, в чинному законодавстві України, передусім кримінальному процесуальному, немає безпосередньої норми, яка б визначала поняття взаємодії взагалі та взаємодії слідчого з відповідними суб'єктами у кримінальному провадженні зокрема.

Організаційна форма взаємодії слідчого з оперативними підрозділами певною мірою базується на особистих взаємовідносинах, які складаються між слідчим та працівниками інших підрозділів, до обов'язків яких входить проведення оперативно-розшукової діяльності [16, с. 10–11].

Розглянемо недоліки нормативно-правового регулювання та застосування на прикладі конфіденційного співробітництва (ст. 275 КПК України).

Втілення його в практику спирається на норми Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Стаття 275 Кримінального процесуального кодексу України відсилає до п. 14 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» в якому встановлено право оперативних підрозділів використовувати конфіденційне співробітництво згідно з положеннями ст. 275 КПК України.

Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності, встановлюючи та використовуючи негласне співробітництво, мають покладатися на положення вищевказаної статті Кримінального процесуального кодексу України. Водночас засновувати на цих положеннях систему негласного співробітництва неможливо ні в оперативно-розшуковій діяльності, ні в кримінальному процесі, оскільки вони є незмістовними та колізійними

Зокрема, у ч. 1 ст. 275 КПК України зазначено, що під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених цим Кодексом. Частина 2 вищевказаної статті передбачає заборону залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру [17, с. 69].

Необхідно зауважити, що ані в Кримінальному процесуальному кодексі України, ані в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» визначення конфіденційного співробітництва не надано. Також КПК не визначає повноважень слідчого (детектива) щодо встановлення конфіденційного співробітництва з особами та його організації.

Д. Б. Сергєєва зазначає, що Кримінальний процесуальний кодекс України не визначає випадків, коли слідчий може використовувати інформацію, отриману шляхом конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій [18, с. 49].

Так, якщо оперативно-розшукові заходи, які кореспондуються з відповідними НСРД, можливо проводити з огляду на положення ч. 2 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», то для застосування конфіденційного співробітництва (ст. 275 КПК України), використання несправжніх (імітаційних) засобів (ст. 273 КПК України) таких підстав немає. Адже ні конфіденційне співробітництво, ні використання несправжніх (імітаційних) засобів не становлять змісту окремих ОРЗ. Отже, суб'єкти ОРД можуть використовувати негласне співробітництво лише під час виконання доручень слідчого, прокурора на проведення НСРД [19, с. 10].

Однією з найважливіших форм взаємодії слідчого з оперативними підрозділами Л. В. Борисова вважає спільне планування. Слідчий під час розслідування злочину висуває необхідні версії, визначає шляхи та засоби їх перевірки, після чого планує розслідування. У свою чергу оперативні підрозділи також складають план підготовки та здійснення заходів, необхідних для розкриття злочину. У разі встановлення взаємодії характер планування змінюється: замість розрізненого здійснюється спільне планування, обов'язковим елементом якого є обмін інформацією (взаємне спілкування та консультації) – для забезпечення належної координації при плануванні взаємодії [20, с. 123].

Судовий контроль за виконанням негласних слідчих дій має на меті створити додаткові гарантії обґрунтованості рішення, що приймає особа, яка здійснює розслідування. Однак не всі негласні слідчі дії є об'єктом судового контролю. Крім судді, функціями санкціонування таких дій наділено й інших учасників досудового слідства. Залежно від особливостей національного законодавства ці функції виконують прокурори, міністри, спеціально уповноважені посадові особи [21, с. 90].

Взаємодія слідчого з судовими органами (судом, слідчим суддею) є багатогранною, але основні її аспекти можна описати як «судовий контроль у кримінальному провадженні».

До таких аспектів належать наступні: 1) розгляд слідчим суддею клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження (ст. 132 КПК); 2) розгляд слідчим суддею клопотання про проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляд та обшук житла чи іншого володіння особи, проведення слідчого експерименту у житлі чи іншому володінні особи) та негласних слідчих (розшукових) дій (ч. 3 ст. 246 КПК); 3) розгляд слідчим суддею скарг на рішення, дії та бездіяльність слідчого і прокурора (ст. 303–306 КПК); 4) розгляд слідчим суддею заяв про відводи (ст. 81 КПК); 5) розгляд слідчим суддею клопотання про передання чи знищення речових доказів (ч. 7 ст. 100 КПК); 6) допит слідчим суддею свідка, потерпілого під час досудового розслідування (ст. 225 КПК); 7) розгляд слідчим суддею клопотання про встановлення строку ознайомлення з матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК; 8) розгляд слідчим суддею клопотань про тимчасовий та екстрадиційний арешт при вирішенні питань щодо видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції) (глава 44 КПК); 9) розгляд клопотання слідчого прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування (ст. 297–1

КПК). За результатами розгляду вказаних питань слідчий суддя постановляє ухвалу. Оскарженню під час досудового розслідування підлягають ухвали слідчого судді, які вказані у ст. 309 КПК [22, с. 3–4].

Поза судовим контролем залишилося проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій: зняття інформації з електронних інформаційних систем у випадку, коли доступ до них не обмежується їхнім власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту (ч. 3 ст. 264 КПК України), контроль за вчиненням злочину (ст. 271 (за винятком ч. 8) КПК України), виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України) [23, с. 87].

Необхідно зауважити, що відповідно до положень Глави 21 КПК України слідчий є «ініціативним суб'єктом» проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

При цьому, згідно ч. 1 ст. 250 КПК України, у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних з урятуванням життя людей і запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (ст. ст. 201 і 209), IX, XII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК України, негласна слідча (розшукова) дія може бути розпочата до постановлення ухвали слідчого судді у випадках, передбачених КПК України, за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора.

Судовий контроль на стадії досудового розслідування, що був запроваджений у нормах «нового» Кримінального процесуального кодексу України є правовою гарантією як для людини, громадянина, так і кримінального провадження загалом, оскільки він спрямований на недопущення незаконного обмеження конституційних прав учасників кримінальної процесуальної діяльності, а в разі необхідності на швидке й ефективне їх відновлення.

Висновок. Резюмуючи вищевикладене, питання взаємодії слідчого та інших учасників кримінального провадження залишається актуальним, а отже підлягає подальшому теоретичному дослідженню.

Ефективність досягнення завдань кримінального судочинства напряму залежить від взаємодії, перш за все, слідчого з оперативними підрозділами та судовими органами.

Систематизувавши наукові шляхи до визначення сутності взаємодії, необхідно зауважити, що наразі досі існують прогалини в законодавстві, Закон України «Про оперативно-розшукові діяльності» суперечить Кримінальному процесуальному кодексу України в контексті регулювання повноважень слідчого та оперативно-розшукових органів. Основною рисою, що об'єднує визначення терміну «взаємодія» у багатьох науковців є його законодавче закріплення. Відсутність єдиного підходу до нормативно-правового регулювання повноважень та взаємодії слідчого, працівника оперативного підрозділу та слідчого судді зумовлює більші витрати часу для забезпечення проведення негласних слідчих розшукових дій.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13.04.2012 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Щербина Л.І. Взаємодія органів досудового слідства з оперативними підрозділами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція.* 2015, № 14, том 2. С. 114–116.

3. Безсонна Т.Ф., Левенець С.А. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час проведення слідчих (розшукових) дій. *Теорія і практика судової експертизи і криміналістики*. 2019. Харків : ХНУВС, 2019. С. 26–28.
4. *Актуальні проблеми досудового розслідування* : зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.- практ. конф. (Київ, 1 липня 2015 р.). Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2015. 360 с. URL: <http://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zahodi/zbirnuki/2015/zbirn-probl-dos-rozslid.pdf>.
5. Азаров Ю. І. Особливості взаємодії слідчого з експертом (спеціалістом) на початковому етапі досудового розслідування / Ю. І. Азаров, С. О. Рафальський. *Юрид. наука*. 2014. № 10. С. 87–96.
6. Хитра А. Я. Взаємодія слідчого та органу дізнання при провадженні кримінальних справ : курс лекцій / А. Я. Хитра, В. О. Кучер. Львів : Державний ун-т внутр. справ, 2009. 100 с.
7. Пчолкін В. Д. Взаємодія слідчих та працівників оперативних підрозділів у ході розслідування злочинів / В. Д. Пчолкін. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2009. Вип. 9. С. 97–103.
8. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия 2–е изд. доп. / Р. С. Белкин. М. : Мегатрон XXI, 2000. 334 с.
9. Іванов В. В. Взаємодія оперативних підрозділів органів внутрішніх справ і слідчого на досудових стадіях кримінального процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.00.06 / В. В. Іванов. Київ: 1998. 20 с.
10. Оперативне розпізнавання : монографія / В. А. Некрасов, В. Я. Мацюк, Н. Є. Філіпенко, Л. В. Родинюк. Київ : КНТ, 2007. 216 с.
11. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18 лютого 1992 року (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
12. Про Національну поліцію [Електронний ресурс]: Закон України від 2 липня 2015 року (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
13. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 року (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>.
14. Про охоронну діяльність : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17#Text>.
15. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22 червня 2000 року (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>.
16. Лисин Н. С. Отдельные проблемы взаимодействия следователя с органами, осуществляющими оперативно-розыскную деятельность, при расследовании преступлений, составляющую молодежную организованную преступность / Н. С. Лисин. *Российский следователь*. 2013. № 1. С. 10–11.
17. Малюга В.М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / В.М. Малюга. Львів, 2016. 289 с.
18. Сергеева Д. Б. Негласне співробітництво в кримінальному процесі. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 47–54.
19. М.Л. Грібов, О.І. Козаченко. Шляхи вдосконалення правового регулювання негласного співробітництва. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020, № 2 (115). С. 8–18.
20. Борисова Л. В. Щодо взаємодії слідчих і оперативних підрозділів при розслідуванні наркозлочинів в умовах подолання протидії / Л. В. Борисова. *Форум права*. 2011. № 1. С. 121–125.
21. Князев С. М. Судовий контроль за здійсненням негласної діяльності: міжнародний досвід. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 1 (17). С. 90–98.
22. Судовий контроль у кримінальному провадженні / Харків : Право, 2015. 13 с. URL: <https://jurkniga.ua/contents/sudoviy-kontrol-u-kriminalnomu-provazhenni.pdf>
23. Барпій М.В. Судовий контроль за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій: окремі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2015. Вип. 35. Ч. I. Т. 3. С. 86–89.

Fomenko M. Normative and legal regulation of interaction of the investigator with operative units and judicial bodies

Summary. Topical theoretical and organizational issues of regulatory and legal regulation of the investigator's interaction with operational units during the implementation of operational and investigative activities in criminal proceedings are highlighted. The problems related to conflicts in the domestic legislation regarding the powers of investigators, the peculiarities of the interaction of the latter with the staff of operational units are considered, the importance of the interaction of investigators with other subjects of criminal proceedings is substantiated. The available scientific approaches to understanding the essence of the general concept of interaction and interaction of investigative bodies in particular are analyzed and generalized.

The need for proper organization of the investigator's interaction with operational units in criminal proceedings has been established. protection of the rights, freedoms and legitimate interests of the participants in such proceedings, prompt, complete and impartial investigation and trial.

The normative-legal basis of activity of investigative and operative divisions for the organization of interaction is investigated, the basic principles of their interaction are defined. The content of interaction, which is expressed in direct practical assistance of both procedural and organizational and tactical nature, is considered.

The article is devoted to the current state of normative regulation of interaction of pre-trial investigation with operative subdivisions, which is characterized by dynamic updating of criminal procedural legislation and integration of Ukrainian legislation into European one. The problematic issues of the investigator's interaction with the operational units, as well as the separation of powers of the investigator and operational units are highlighted.

The concept of «interaction» in the context of modern development of science and its delimitation with other similar concepts is analyzed.

Legislative gaps in one of the forms of interaction between the investigator and operational units, namely «execution of the investigator's instructions», are considered and investigated. Problematic issues regarding the deadlines for the implementation of such instructions are indicated due to the lack of specification in the legislation.

Procedural forms of interaction of the investigator with operational units and investigating judges are highlighted. The opinion of some scholars on the lack of full procedural independence of both the investigator in cooperation with the prosecutor and operational units in cooperation with the investigator due to their statutory provisions as procedural managers.

This form of procedural control over the activities of the investigator is indicated as the control of the investigating judge (judicial control).

Key words: legal regulation, interaction, criminal proceedings, pretrial investigation, operational units, investigator.